

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.

Félévre . . . . 4 kor.

Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fil.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,
hová a lap szerkesztés
részét illető minden
közlemény intézendő.

Kiadóhivatal
Kaposvár Zárda-utca
17. szám
hová az előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalá-
sok intézendők.

A képviselőház parancsa.

Az országgyűlés elnapoltatott s így alkotmányunk védelme a törvényhozás terméből kiszorult és az egész nemzetre há-
rult. Hogy miként védekezzünk megmondja a képviselőház következő határozata:

A képviselőház az országgyűlésnek királyi leirattal történt elnapolását, amely nyilvánvalólag a nemzeti kép-
viselet alkotmányos jogkörének és egyáltalán a nemzeti akarat törvényes megnyilvánulásának kijátszása végett esz-
közlötetett ki, *alkotmányellenesnek* nyilvánítja.

Ebből következőleg *alkotmányellenesnek nyilvánítja a kormány hivatalban maradását* és további kormány-
zását is, mint a mely tudatosan ellentétbe helyezkedett a nemzeti akarral. Kimondja ezen felül a Ház, hogy ilyen
alkotmányellenes kormányzattal szemben a legszigorubban érvényesítendő alkotmányunknak az a sarkalatos tétele,
amely szerint országgyűlésileg *meg nem szavazott adót beszédni és ujonczot kiállítani nem szabad.*

Ez a kormány ugyanis nem csupán egyszerűen országgyűlésileg megszavazott költségvetés, tehát adó és
ujonczjutalék nélkül akarna az állam bevételeit beszédni, kiadásait eszközölni és védereje fennállásáról gondoskodni,
hanem készülne mindent megtenni a képviselőháznak a költségvetési appropriációt (tehát az adót) és az ujonczjutalé-
kot megtagadó határozata ellen, vagy ami ezzel egyenlő jelentőségű, ez ügyekben való országgyűlési határoza ho-
zatalnak saját alkotmányellenes elnapoló intézkedése által történt szándékos meghiusításával. Ebből folyólag a képvi-
selőház különösen megállapítja azt, hogy a kormánynak *ilyen rosszhiszemű eljárása* által teremtett helyzetben a véd-
erő létszámának az 1888: XVIII. t. cz. alapján póttartalékosok behívásával vagy hároméves kiszolgált védkötelesek
visszatartásával eszközölt kiegészítése szintén tilos és törvénytelen. Mert az a most egyenesen a megtagadott, vagy a
végrehajtó hatalom célzatos intézkedése folytán meg nem szavazott ujonczok pótlására, tehát az országgyűlés ujoncz-
megajánlási, illetőleg megtagadási jogának szándékos kijátszására szolgálna, e jog eredményes gyakorlásának meghi-
usítására; ez pedig semmi esetre sem volt ama törvény szándéka, ezt a célzatos semmi esetre sem értette a törvény
azon „különös körülmények“ alatt, melyek fenforgásához szószerint köti a létszámkiegészítés rendkívüli módjainak
megengedését.

Megállapítja továbbá a Ház, hogy az alkotmányellenesen működő kormány nemcsak egyáltalán nem teljesít-
heti az 1867: XII. t.-cz. által *kereskedelmi szerződések* megkötése körül a felelős miniszteriumra ruházott teendőket
hanem hogy ez a kormány épen e helyzeténél fogva, amely a politikai felelősség érvényesítését vele szemben gá-
tolja, minden mentséget kizáró módon áll a jogi felelőség súlya alatt az 1899: XXX. t.-cz. tiltó intézkedéseinek, je-
lesül pedig azon tilalmának megtartása tekintetében, mely szerint új vámtarifa létrejövetele előtt idegen államokkal
kereskedelmi szerződés megkötésére nézve tárgyalni nem szabad.

Végül a képviselőház szükségesnek látja az alkotmányellenes elnapolásnak és kormányzásnak *a közösügyi*
kiadásokra kiható különleges jogi következményeit is megállapítani. Az 1867. évi XII. t.-cz. 18. és 22. §-ai világó-
san körülírják a közösügyi kvóta megállapításának módját, melyhez mulhatatlanul megkívántató első lépés az orszá-
gos bizottság megválasztása és törvényszerű működése, ez utóbbinak egyik feltétele pedig az idézett törvény 19. és
20. §-ai szerint a felelős kormány befolyása. Ha tehát a kvotabizottság megválasztása vagy törvényszerű működése,
az országgyűlésnek alkotmányellenes elnapolása, illetőleg a kormány alkotmányellenes helyzete által lehetetlenné té-
tetik, úgy hiányzik az idézett törvény értelmében utóbb bekövetkező fejedelmi döntésnek nélkülözhetetlen, törvény-
szerű előzménye, ez esetben tehát a fejedelmi döntés sem történhet meg törvényesen és jogérvényesen és így semmi
alakban sincs meg a közösügyi kvóta törvényes megállapításának lehetősége.

Mivel pedig az 1867: XII. t.-cz. 18. §-a világosan kimondja, hogy a két állam hozzájárulási aránya „előre“
megállapítandó, úgy ilyen törvényes megállapítás nem léteben nemcsak a szavazás ténye hiányzik a közösügyi költ-
ségek folyóvá tételehez, hanem magának a megszavazásnak törvényszerű előfeltétele is, úgy hogy *minősített alkot-
sértést követ el az a kormány, amely a kettős akadály daczára bármely összegét szolgáltat a magyar állampénz-
tárból a közösügyi kiadások fedezésére.*

Mindezek alapján a képviselőház kimondja, hogy a kormány nemcsak súlyos alkotmánysértést követ el, a
Ház elnapolásának kieszközlésével, hanem, hogy fennállása és egész kormányzata alkotmányellenes, hogy az állami
jövedelmeknek, különösen a közadóknak igénybevételére és az állami kiadások eszközlésére feljogosítva nincs, hogy
a véderő kiegészítését, illetőleg létszámának fentartását törvényesen nem eszközölheti, sem ujonczozás által, sem
pedig az 1888: XVIII. t.-cz.-ben megjelölt rendkívüli módon; hogy kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag idegen
államokkal nem tárgyalhat és hogy különösen tilos neki a közösügyi költségek fedezésére a magyar állami pénztár-
ból bármely összeget fordítani.

A mennyiben pedig a kormány ezen tiltott ténykedéseket mégis teljesitené, a Ház annak összes tagjait előre
figyelmezteti, e törvénytelen tényekkel összekötött *anyagi és büntetőjogi következményekre.*

A *törvényhatóságokat* pedig emlékezteti a Ház alkotmányvédő, hagyományos feladatukra, figyelmezteti őket
az 1886. évi XXI. t.-cz. 20., valamint az 1504. I. t.-cz. 5. és 6. §-aira és elvárja tőlük, *hogy az alkotmányellenes*
kormányzatot támogatni nem fogják.

Es végül Ház kifejezi ama törhetetlen bizalmát, hogy a nemzetnek szigoruan törvényes védelmi küzdelme
diadalmaskodni fog az alkotmány ellen intézett támadás felett és biztosítja a nemzetet, hogy az alkotmányos rend-
nek helyreállítása után a legsürgősebb kötelességének fogja ismerni az alkotmány biztosságán, egyesek jogain és a
nép jólétén netalán ejtett sebek orvoslását. Ami szenvedés időközben a nemzetet sujtaná, ami megrendülés uraiko-
dóház hatalmi állását érni fogja, azért alkotmányos megtorlás időpontjának bekövetkezéséig a nemzet és a történe-
lem ítélőszéke előtt azokra hárítja a felelőséget, akik a törvényesen kifejezett nemzeti akarat érvényesülését még
alkotmánysértés árán is meggátolni iparkodnak.

A nemzet ellenállása.

Bekövetkezett ősi alkotmányunk ellen a merénylet, melytől minden jó hazafi rettegett. Gonosz tanácsadók éles ellentétbe helyezték ősz királyunkat nemzetével, mely mindig hű fog maradni fejedelméhez, de azért törvényes jogaiból egy szemernyt sem fog engedni. A rövidlátó tanácsadók feljeljenek majd ezen tettükért a történelem pártatlan ítélőszéke elé, mely bizonyára megsemmisítő ítéletet fog fölöttük hozni.

A tényekkel számolnunk kell. A király kinevezett egy a pártokon kívül álló, tehát nem parlamentáris kormányt, mihez kétségtelenül joga volt. A kormány szelid ábrázattal köszöntött be, de azonnal elárulta küldetésének célját, megintatta küldetésének sötét hátterét, mert a királlyal az országgyűlést elnapoltatta szeptember 15-ig. Az országgyűlés elnapolása pedig törvényen kívüli állapotban alkotmány- és törvényellenes cselekedet, mert ez maga után vonja az országnak alkotmányos eszközök nélkül vagyis rendeletekkel való kormányzását.

Emlékszem, hogy Bánffy Dezső miniszterelnöksége idejében a szabadelvűpárt is erősen tiltakozott az országgyűlés ilyen körülmények közötti elnapolása ellen, mert akkor törvénytelennek tartotta, ma úgy látszik nincsen hozzá szava. Ez is a válságos időknek egy véghetetlen szomorú és jellemző tanúsága, mely világot vet a szabadelvűpárt gondolkodás módjára.

Parlamentünk teljesítette kötelességét. Elnapoltatása előtt megjelölte az utat, melyen a nemzetnek haladnia kell. A sulypont ma az országgyűlésről áthelyezkedik a törvényhatóságokra. Itt az ideje, hogy megmozduljanak az alkotmány védbástyái. Mily véghetetlen szerencse, hogy Szápáry Gyula gróf miniszterelnöksége idejében nem sikerült a közigazgatás államossítása, hanem csak egy elvi declaratio került bele a törvénykönyvbe. Most kinevezett köztisztviselőinkkel nem sokra mennénk a nemzet jogainak vérnélküli, de annál hathatósabb védelmében.

Az országnak első vármegyéje, Pest vármegye lényes példával elől jár. Remélem, hogy Somogy nem fog elmaradni. Remélem, hogy nem leszünk nagy elődeinknek méltatlan korcs utódai.

Ki kell mondanunk férfias nyíltsággal, hogy az alkotmány és törvény által a törvényhatóságoknak kiszabott jogok és kötelességeket hiven és bátran fogjuk gyakorolni.

Ki kell mondanunk, hogy a jelenlegi kormány minden kormányzati cselekedete ellen ünnepélyesen tiltakozni fogunk.

Ki kell mondanunk, hogy ennek a kormánynak semminemű adót és ujonczot rendelkezésére nem bocsájunk.

Ki kell mondanunk, hogy az általunk választott köztisztviselőknél

megtiltjuk a jelenlegi kormányzat támogatását, különösen pedig azt, hogy a meg nem szavazott adók beszédében és beszolgáltatásában valamint a meg nem szavazott ujonczok előállításában bárminemű részt vegyenek.

Ki kell végre mondanunk, hogy nemcsak alkotmányunkat fogjuk megvédelmezni, de meg fogjuk védelmezni köztisztviselőinket is, kiknek a védelem munkájában helyt kell állani és a kik esetleg ezért existenciájukat kockáztatják.

Tudom, hogy ebből a harczból, melyet nem mi kerestünk, hanem a hatalom tulajdosaival csak kényszerít. Kupa vármegyéjének minden hű fia becsületesen ki fogja venni a maga részét.

A magyarok Istene óvja szerencsétlen nemzetünket.

Széchenyi Aladár gróf.

— Fehérvári Géza báró és kabinetje pénteken beadta lemondását, de a király azt nem fogadta el. A kormány tehát marad.

— Tömeges főispáni lemondás. Ez ideig 38 főispán adta be lemondását Krisztóffy belügyminiszternek. Csodáljuk, hogy csak ennyi, hogy nem valamennyi! Csodáljuk pedig azért, mert nem hisszük, hogy a főispáni karnak legyen egyetlen tagja is, aki az országgyűlést mindkét háza által a bizalomra érdemtelenné talált törvénytelen kormányval szolidaritásba lépjen. Nem kételkedünk, hogy Somogy vármegye főispánja Tallián Gyula az elsők közt volt, a ki lemondását benyújtotta.

Szünidő és pályaválasztás.

Itt a szünidő s az ifjuság örvendve hagyja el az iskola immár izzó falait. A különböző sikerrel végzett munka után következik most a pihenés. Amit a fiatalság tudományokban felszedett az iskolaév alatt, drága kincs az, nemcsak az övé, de hazánké is, melynek jövője jórészt attól függ, mit tud és fog tudni a jövő nemzedék.

Fontos dolog tehát, mire tanították és mit tud az ifjuság. Az élet kohójában mit lesz képes kovácsolni ezért a viszonyságok közt szenvedő országért; lesz-e erejük a jövő embereinek, hogy kivezessék ténferegéséből, lesz-e képességek megteremteni az általunk hiába áhitozott jólétet és bátran, hiven megfogják-e őrizetni apák szent vágyát: a minden külső befolyástól független magyar hazát?

Az ifjuság egy munkálkodási időszakának iménti befejezése után tanulása, tanítása és nevelése fölött nem akarunk ezuttal kritikát gyakorolni. Lehetne ugyan igen alapos kifogásunk az ellen, hogy az ifjuság nem lesz eléggé gyakorlatiasan nevelve — még szakiskolákban sem — az ellen is lehetne szavunk, hogy e helyett a tanuló ifjuság elméje sok olyan tudománnyal lesz teletömve, melyre az életben legritkább esetben van és lehet szüksége, a melyek legfeljebb arra jók, hogy az ifjak tanulási képességét, esetleg látókörét kibővítsék, más különben csak elfelejtésre való, — de e czikk keretében ezzel, a más-különbösen fontos kérdéssel behatóbban foglalkozni nem akarunk.

Arra sincs szándékunk kiterjeszkedni, mit művel a fiatalság a szünidő alatt, sőt még csak arra sem, minő osztályzati eredményt értek el az egyes ifjak, utóbbi kérdésben szemünk előtt lebegvén Bismarcknak egy közismert kijelentése, mely szerint a legrosszabb iskolai tanulók a legjobb,

viszont a jól osztályozottak a legrosszabb hivatalnokok.

Bismarck sem zárkózott tehát el az elől, hogy az embereket hivatalnoki szempontból ítélje meg és — sajnos — a germanizmus nemcsak nyelvünkben érvényesíti befolyását, hanem társadalmi feltörekvéseinkben is. Sőt a németeket a hivatalnoki pálya iránti előszereteten még jóval felül is muljuk. Mertha tekintetbe vesszük, hogy nálunk hányan készülnek az érettségire, tehát a közepiskolai tanulmányok befejezése után a hivatalnoki pályára, lehetetlen, hogy hazánk jövőjét illetőleg aggályok ne merüljenek fel.

A létért való küzdelem oly nehéz hazánkban, hogy fiatalságunk irtózik attól, azt komolyan felvenni. Beéri a kevés, de biztos keresettel, csak hogy kiterhessen a bizonytalan sikerének kockázatosabbnak mutakozó önálló munka elől. Hiába predikálják neki, hogy hazánk csak kifejlődött kereskedelem és ipar révén boldogulhat, hiába látják ezt be szülők és gyermekek egyaránt, az egyes ifjak mindegyike csak a maga külön boldogulását tartja szem előtt. ennek biztosítására törekszik s tudván, hogy a hazát minden téren lehet szolgálni, főleg a hivatalnoki pályára törekszik, fennhagyván másoknak megoldását annak, hogy gyakorlati, tehát az országnak produktív hasznót hajtó pályán fokozza jövődelmét.

A mai ifjuság — tizenhét-tizenennyolc éves ifjak is — első sorban a nyugdíj kérdésével foglalkozik. Hiszen ennek a gondolkodásnak kétségtelenül megvan a maga egyénileg nem kicsinylendő értéke. De hova vezessen ez a tulságosan önző életfilozófia, mely az ország becses munkanyagát abszorbeálja az annyira szükséges gyakorlati tevékenységtől?

A Nyugat országai a lakosság praktikus felfogásának köszönhetik jólétüket. Ösmerjük fel ezt mi is és törekedjünk, hogy a fiatalságot a hivatalnoki és az ugynevezett »diplomás« tulzsfolt életpályákra való tudulástól lehetőleg visszatartsuk. Csak így lesz lehetséges a kultura jegyében megállhatni helyünket a művelődésben és a természetadta javak kihasználásában versengő, hatalmasan fellendülő államok közt. Csak így lesz lehetséges egyéb hazafias feladatunkat is sikerrel megoldani, s biztosítani a jövőndő független Magyarország boldogulását.

H I R E K.

— **Urnajja.** Csütörtökön volt a rom. kath. anyaszentegyház legmagasztosabb ünnepe. E napon az egész világ kath. egyházaiban körülhordoztatik diszes kísérettel harangzugás és mozsarazás közt az Oltáriszentség és a négy égtájon felállított diszes oltársátorakból áldást osztanak a hívőkre. Kaposvárton is tényes kísérettel tartott meg az urnapi körmenet.

— **József kir. főherczeg temetése.** Fejedelmi gyászpompával és a király részvételével, a magyar nemzet mély fájdalomának őszinte megnyilatkozása mellett helyezték öröknyugvó helyére József főherczeget, a mult hétfőn, a nádorcsaládnak a Szent István kápolnában levő sirboltjába. Somogyvármegye törvényhatóságát a temetésen Tallián Gyula főispán, örgróf Pallavicini Ede, Dr. Berzsenyi Gerő, gróf Széchenyi Andor Pál, Tallián Andor és Jankovich-Bésán Gyula bizottsági tagok képviselték. Tallián Gyula a vármegye közönsége nevében diszes koszorút helyezett a ravatalra.

— **Kaposvár rdt. város** képviselőtestülete folyó évi június hó 26-án d. u. 3

órákor a városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. A tágysorozat 15 pontból áll.

— **Helyreigazítás.** Mult vasárnapi lapunk »Pártszervezkedés« című cikkében felsorolt megválasztott bizalmi férfiak névsorából, Kadarkutról Nagy Sándor és Bellai István, Simonfáról pedig Strakovics Ignác neve tévesen kimaradt, mit ezennel pótolunk.

— **Az utóbbi időben egyik-másik** vidéki lapban oly tartalmú közlemények jelennek meg, hogy: »a magyar kormány megengedte legújában, hogy a kivándorlók Brémán át is utazhassanak és a Fiumén át Amerikába szóló utlevelek most már Brémán át is érvényesek, ha az illető utas egy Brémának szóló hajójegy birtokában van.« Miután ezek a közlemények nem felelnek meg a valóságnak és nem engedélyezett kivándorlási ügynökök által kivándorlásra csábítás és a hatóságok félrevezetése czéljából közöltetnek, mit is az esetleges kellemetlenségek megelőzése czéljából a közönségnek ezennel tudomására juttatok. Kaposvár, 1905. évi június hó 16-án alispán helyett Gabsovits főjegyző.

— **Értesítés.** A kaposvári áll. s. közs. polg. leányiskola az iskolaszék védnöksége mellett 1905 évi június hó 28-án a kaposvári szinkörben, az »Erzsébet önképző- és segítő egyesület« javára az iskola több volt tanítványának szíves közreműködésével jótékonyczélú előadást rendez. — Nagyné Csorba Mária, polg. leányisk. igazgató, az »Erzsébet kör« ügyvezetője. Kapotsffy László az iskolaszék és »Erzsébet Kör« alelnöke. Dr. Haidekker Károly iskolaszéki gondnok. Helyárak: Pály 15 kor. Földszinti ülőhely 4 korona. Földszinti állóhely 1 kor. 20 fillér. Diákjegy 80 fillér. Karzati ülőhely az első és második sorban 2 kor. a harmadik és negyedik sorban 1 korona. Karzati állóhely 60 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz az »Erzsébet kör« ügyvezetősége. Jegyek előre válthatók Hágelman Károly ur könyvkereskedésében és este 7 órától a pénztárnál. Az előadás esti 8 órákor kezdődik. Névre szóló meghívók nem bocsátatnak ki. Műsor: I. rész. 1. Tompa Mihály. Előhang. Szavalja Krisanich Lujza, a munkatanfolyam tanulója. 2. Hauptmann Mór. Májusi dal. Karének. Énekl. a III. IV. oszt. és a munkatanfolyam ifjúsága. 3. Sass Ede. Erzsébet királyné és a virágok. Szavalja Szigeti Gy. Ilona, polg. isk. tanítójelölt. 4. Chován Kálmán. Tavasz dal. Énekl. a III. és IV. oszt. és a munkatanfolyam ifjúsága. — II. rész. 1. Várady-Hazslinszky. A hajnal ébredése. Dőljáték. Énekl. az »Erzsébet kör« énekkara. Közreműködők: a munkatanfolyam 10 és a IV. oszt. 12 tanulóján kívül: Bogyay Vilma, Borovitz Margit, Cságoty Aranka, Diera Irma, Ellenbogen Aranka, Endrei Ilonka, Fodor Margit, Galimberty Vilma, Gajdy Ilona, Herman Mari, Hudetz Anna, Kocsis Madlén, Kovács Borcsa, Perczel Sarolta, Roboz Attala és Elza, Szarka Katinka, Szigeti Gy. Ilona, Schröder Gizella, Tihanyi Ella, Tihanyi Hermin, Zwesina Mariska. — 2. Tordai Grail Erzsébet »Virágálmom« című allegorikus játéka, ének és tánczczal. Személyesített virágok: virágtündér Zverina Mariska, rózsák Kisfaludy Mariska és Sárközy Ilona, liliomok Havas Erzsébet, Krieger Mártha és Seidl Anna, rezedák Plachner Piroška és Diera Rózsa, szegfűk Kopátsy Erzsébet és Szaploneczay Erzsébet, bazsarózsák Schwarz Józsa és Stauber Panna, tálipánok Szigeti Gy. Erzsébet és Vámos Irén, rozmarin Herzog Dóra, viola Szilágyi Rózsa, gyöngyvirág Kelemen Magda, nefelejts Berecz Ilonka, buzavirág Grünwald Anna, vadrózsa Pakki Ilona, iris Korai Jolán, orgona Aczél Elma pipacs Neuman Viola, ibolya Kemény Irma orchidea Darnay Panna, margitvirág Herman Rózsa, árvácska Matolcsy Irén, vizirózsa Hegyi Iza. 3. Holländer Viktor. Virágtáncz.

Lejtik: Darnay Panna, Diera Rózsa, Grünwald Anna, Hegyi Iza, Herman Rózsa, Herzog Dóra, Kelemen Magda, Kemény Irma, Korai Jolán, Krieger Mártha, Matolcsy Irén, Neuman Viola, Pakki Ilona, Stauber Anna, Szaploneczay Erzsébet, Vámos Irén.

— **Meghívó.** Tisztelt uram! A »Kaposvári 48-as Függetlenségi Kör«-nek alapszabályai a m. kir. belügyminiszterium helybenhagyásával ellátva megérkeztek; mután ennek folytán a tényleges működését megkezdheti, tisztelettel felkérem, hogy a *f. hó 25-én* délután két és fél órákor a Korona vendéglő nagytermében tartandó *kögyűlésen* mely közgyűlésnek tárgyát a kör tisztviselőinek megválasztása s a tényleges működés megkezdése iránt szükséges intézkedések fogják képezni, megjelenni szíveskedjék. Hazafüi üdvözlettel Szalay Károly a kik. bizottság elnöke.

— **A kaposvári iparművészeti kiállítás.** A múlt csütörtökön délután Scholz Gyula elnöklése mellett, az iparművészeti kiállítás végrehajtó bizottsága ülést tartott, melyen elnök bejelentette, hogy az országos iparművészeti társaság központi bizottságával azon megállapodást létesítette, hogy a kiállítás rendezésével járó költségeket ez magára vállalta, a netán fennmaradó tiszta haszon pedig egy Kaposvárot felállítandó ipariskolának képezze alapját. Majd Mihalik Gyula titkár terjesztette elő jelentését. Ugy ez, mint az elnöki előterjesztések egyhangulag tudomásul vétettek s illetőleg elfogadtattak. Végül megállapították, hogy a belépti díj 50 fillér, pártoló jegy 5 kor. állandó jegy 3 kor. lesz, az iparos ifjúság pedig ingyen tekintheti meg a kiállítást.

— **Az arena.** A János vitéz tegnapi előadása igazolta azon régi és sokszor ismételt állításunkat, hogy a kaposvári közönség mihelyt választékos darabok jó előadásban kerülnek színre, hálás tud lenni és egyaránt megtölti a színházat és a színházgató zsebjet. Csak hogy az operette előadásokon kívül eddig még tűrhető előadásban sem volt részünk. De e helyett van aztán részünk abban, hogy esős idő alkalmával a színházban majdnem úgy ázunk, akár csak kinn a szabadban, mert Nádasí igazgató még annyi figyelemre sem tartotta érdemesnek a közönséget, hogy előadásai megkezdése előtt gondoskodott volna az arena rossz tetejének kireperáltatásáról.

— **Magyarország legkedveltebb és legelterjedtebb lapja** ma kétségtelenül a Pesti Hírlap. Legkedveltebb, mert jó ellenzéki szellemű, minden irányban független, szakimondó, demokrata elvű újság; legelterjedtebb, mert napról-napra legnagyobb terjedelemben, minden más lapnál gazdagabb tartalommal jelenik meg, tehát legjobban megéri árát. Negy. elterjedtsége folytán a hirdető közönség is legtöbb hasznát veszi, amit bizonyít hirdetéseinek, köztük az apró hirdetéseknek rendkívül mérvben való fölszaporodása. Szinte fölösleges is hát ily lapra t. olvasóközönségünk figyelmét. Inkább csak azért teszük, mert a szerkesztőség a félévi forduló alkalmából a jövő negyedre a nagyon kedvelt amerikai büntügyi regények mellett érdekes eredeti regényt is helyez kilátásba; meg hogy figyelmeztessük arra a körülményre, hogy aki — habár havonként is — júliustól kezdve félévig egy folyóban nem tartja a lapot, elesik a Pesti Hírlap közismert és közkedvelt karácsonyi ajándékától: a Pesti Hírlap nagy képes naptárától, mely évről-évre gazdagabb tartalommal és szebb kiállításban jelenik meg. Van a Pesti Hírlapnak más kedvezménye is: a Divat Salon, ez a pompás és kitünően szerkesztett divatlap hölgyeknek, megemlítjük, hogy a lap nagyszámu rendes rovatait a közhasznú Kertészet rovattal gazdagította már csak az marad hátra, hogy t. olvasóink figyelmébe és pártolásába ajánljuk e kitünő napilapot a félév letétele alkalmából. A Pesti Hírlap ára egy óra 2 kor. 40 fillér, 2 óra 4 kor. 20 fillér, negyedévre 7 kor. A Divat Salonnal együtt negyed évre 9 kor. félévre 14

korona. A kiadóhivatal, honnan mutatrányszámokat is lehet kérni: Budapest V. Váci-körút 78. szám.

— **«A Polgár»** politikai napilap. Főszerkesztő Dr. Vázsonyi Vilmos, országgyűlési képviselő, aki publicisztikai munkásságát kizárólag e lapnak fogja szentelni. Az egyenlő jögen, az általános kulturán és a gazdasági igazságon felépült magyar népállam, a polgári Magyarország: az ideál, melyet A Polgár szolgálni akar. Gyarapítani a lehanyagolt polgári önértet terjesztetni a népjog tiszteletét, kitépni a reakció minden fajtájának gyökerét, támogatni a politikai és gazdasági felszabadulásra törekvő rétegeket, küzdeni az osztályállam maradványai ellen: az A Polgár politikai hitvallása. Fegyvere az alkut nem ismerő radikális igazság, melyet a közélet és a társadalom minden terén érvényesíteni kíván. De a radikálizmust sehasem fogja keresni a hang durvaságában, mindig csupán a meggyőződés erejében. E cél elérésében, a lap főszerkesztőjét, dr. Vázsonyi Vilmost, a publicisztika és szépirodalom legjelesebb munkásai támogatják. A Polgár rendes munkáirai: Ifj. Ábrányi Kornél, (vezérezik és tárcza), dr. Aczél Endre, Adorján Andor, Barabás Ferencz (vasuti ügyek), dr. Bátorfai Lajos, dr. Benedek János (vezérezik és tárcza) dr. Besnyő Béla, dr. Bródy Ernő, Bródy Sándor (vezérezik és tárcza) Palotai Hugó, Berkes Imre, Csörgő Hugó (felelős szerkesztő), dr. Vázsonyi Vilmos (főszerkesztő). A Polgárban szabad szellemű, teljesen független, demokratikus irányu, irodalmi színvonalon álló napilapot kap az olvasó. A Polgár teljes tájékoztatást ad a politika és a társadalom minden mozzanatáról és legelőcsőbb ilyen terjedelmű napilap, egyes száma a fővárosban és vidéken 2 krajczár. Előfizetési árai pedig a következők: egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyedévre 4 korona, egy óra 1 kor 40 fill. A Polgár megjelenik, minden nap reggel, ünnepek és vasárnap után is. Szerkesztőség és kiadóhivatal VI. Eötvös utca 37.

KÜLFÖLD.

— **Az orosz-japán háború.** A japánok állandóan győzedelmesen nyomulnak előre. Az orosz hadsereg mindkét oldalról teljesen körül van kerítve. A japánoknak fél milliónál sokkal több emberük van a háborúban. A bevezető hadműveletek május 20-án kezdődtek meg.

— **Norvégia elszakadása.** A svéd országgyűlés rendkívüli ülésének megnyitása előtt a norvég storting feliratot intézett Oszkár királyhoz, akit »alázatosan kér arra, hogy a felirat tartalmát juttassa a svéd országgyűléshez és a svéd néphez. A felirat tartalma ismét csak nyugodt, méltóságos. A Norvégiában élő svédok is feliratot intéztek a királyhoz, hogy járuljon hozzá a két országnak államjogilag való békés szétválasztásához mert az csak üdvös mindkét népre. Ez a két felirat előzte meg a svéd országgyűlés megnyitását, amelynek mindkét kamarája megalakult.

— **A kikoszarzott király.** Alfonz spanyol király házassági terve meghiúsult. A királynak egy contrulighi hercegnővel kellett volna jegyet váltania, de a hercegnő nem volt hajlandó a vallását megváltoztatnia miatta.

Közgazdaság.

Az önálló vámterület és az ipar.

Azt elismerte minden illetékes tényező, hogy a legtöbb iparág válságban van, hogy állapotuk beteges és már a pusztulás csiráit hordja magában. Ennek a senki által kétségbe nem vont betegségnek okát: az önálló vámterület hiányát, nem akarták elismerni, csupán a jelenségeire akartak tenni hideg borogatást — szövetkezeti alapítások, potyagépek és hasonló szerek képében. A kormányzatnak pedig nem az legfőbb kötelessége, hogy labdacsokat talál-

jon ki a közgazdasági kórok enyhítésén, hanem az a kötelessége első sorban, hogy megelőzze a megbetegedést. Egy francia közmondás azt tartja, hogy »gouverner c'est prévoir«, ami magyarul azt jelenti, hogy kormányozni annyit tesz, mint előre látni. -- A régi kormány nem látott előre, ezért nem tudta megteremteni a hazai kisipar boldogulásának előfeltételeit.

Már most hála a magyarok Istenének, új alakulások küszöbén állunk, egy új korszak hajnalhasadásánál és ez az új kor okvetlenül jobb lesz az eddiginél, már csak azért is, mert rosszabb amugy se lehetne. Elszorul a szívünk ha végig nézzük a statisztikai kimutatásokat arról, hogy a múlt esztendőben hány iparos szüntette be iparát, hány ezren voltak, a kik segéd nélkül, egyedül dolgoztak, tehát jóformán csak apró cseprő munkákból tengődtek és hányan vették kezükbe a koldusbotot heiyett a vándorbotot, hogy messze idegenben, Amerikában keressék meg azt a keueryet, amelyet az édes haza nekik nyújtani nem tudott.

Alaposan téved, ki azt hinné, hogy már most rövidesen felállítjuk a vámsorompókat hazánk határain és egyszerűen kirekesztünk innen mindent, a mi osztrák gyártmány. A vámterület belevág husz millió lélek mindennapi életfeltételeibe és az ilyen rengeteg horderejű gazdasági intézkedést nem lehet megtenni, mielőtt az ország az átalakulásra kellőképpen elő nem készült. Ezek az átmeneti előkészületek a legnagyobb sürgetés és a legjobb szándéku törekvés mellett is igénybe vehetnek néhány esztendőt.

Ne felejtjük el egy pillanatra sem, hogy az önálló vámterület sokat lendíthet ugyan az iparon, de minden boldogulást ettől várni mégse lehet. Itt van Német- vagy Franciaország, de akármilyen más külföldi nagy állam, a mely országoknak évszázadok óta megvan az önálló vámterületük és a mely országokban — ha a nagyipar fejlődik is — a kisipar legtöbb ága pusztulásnak indult.

Mint minden közgazdasági változás, úgy a vámterület elkülönítése is nagy rázkódtatásokkal jár. Ezernyi existencia morzsolódik össze és ezernyi más lekötött erő felszabadul, ezernyi új tehetség érvényre jut: minden az élelmességen fordul meg.

Van még untig elég idő, hogy elgondolkozzunk azon, hogy apró magángazdaságban ki-kí mit csináljon a változó körülményekhez képest, hogy aztán az ország általános közgazdaságának átváltozása minden iparosnak egy jobb jövő hajnalát jelentse, a tisztességes munka tisztességes jutalmát, a magyar iparosok gyarapodását, gondtalan boldogulását.

A legközelebbi időnk a serényebb fokozottabb munkálkodás időszakának kell lennie, a melyben gondoskodniok kell a magyar iparosoknak, hogy a közös vámterületről az önállóra való átmenettel természetesen együtt járó rázkódtatások létüket meg se ingassák. De egyttal arra is kell, hogy legyen gondjuk, hogy ipórukat oly módo fejlesszék, hogy az osztrák készítményeket, melyeket vámterületünk önállósításával hazánkból ki akarunk szorítani, ne csak pótolhassák, hanem lehetőleg felül is mulhassák.

Felelős szerkesztő: **Dr. Rusa Ernő.**

Laptulajdonosok és kiadók:
Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

HIRDETESEK

FELVÉTEKNEK

A KIADÓHIVATALBAN

781 sz. 1905. vht.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kaposvári kir. járárbíróság 1905. évi VIII. 81|1 számú végzése következtében Dr. Rusa Ernő ügyvéd által képviselt Actiengesellschaft javára Szalai Károly bádógos ellen 213 kor. s járuléka erejéig 1905. évi márcz hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 1376 kor. 40 fillre becsült következő ingóságok, u. m. kféle bádóg edények nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az fenti kir. járárbíróság 1905. évi VIII. 81|2 számú végzése folytán 63 kor. hátr. tők-követelés ennek 1904. április hó 22 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 56 kor. 02 fillérben bíról'ag már megállapított, költségek erejéig Kaposvárott alperes üzletében leendő eszközzésére,

1905. jul. 15-én délelőtti 9 óraja

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel o. y megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin ett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kaposvár, 1905 június hó 24.

Rácz István
kir. bir. végrehajtó.

Vidéki gőzerőre berendezetékőrgyár
tekintélyes és bevezetett

HELYI ÜGYNÖKÖT

keres

Kaposvar és környékére magas

jutalék mellett.

Ajánlatokat „Bevezetett“ jelíggel

kiadúhivatal továbbít.

Ingyen kapja

minden

menyasszony és vőlegény

1905. márczius hó 15-től az

Eljegyzési Hiradó

mint mátkasági emléklapot.

Tudósítók kerestetnek.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal

Budapest VII., Allmássy-u. 6.

„ELZA“ TYUK

z Elzák a Plymothok nálam

kitenyészlet szubvarietásai

ELADÓ.

Plymothokra előjegyzést elfogadok. Tenyeszdem bármikor

megtekinthető.

MEZRIGZKYNÉ,

Békásmegyeri tisztviselőtelep

(Pest megye.)

JORGÓ JÁNOS ORÁS,

gyári raktár: Wien III, Rennweg Nr. 75/b

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzéket ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigoruan tisztességes, rászedés teljesen kizárva.

Órajavitó műhely

Mindennemű zsebórába új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok.

Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787 sz. legolesőbb, legjobb strapác óra, nikkeltokban 36 óráig jár frt. 2.30	
8089 sz. valódi ezüst páncél-láncz 15 gr.	1.-
7858 sz. ezüst remontoir, dupla fedelű	5.-
7889 sz. inga óra ütőművel, 2 súlylyal, 130 cz. magas	11.50
7929 sz. jó ébresztő óra	1.20

Szíveskedjék nevemre és házszámomra 7|5b. pontosan figyelni.

KÉRJEN
egészen ingyen
ZOMÁMCOZOTT EDÉNYT

képes árjegyzéket. Próbarendelmény: 6 fazék és 6 lábos különféle nagyságban, összesen 12 drb. **1 frt. 75 kr.** 6 egész nagy főzőfazék és 6 egész nagy főzőlábos, összesen 12 drb. **3 frt. 50 kr.** és egy teljes zomámcozott mosdókészlet, mely áll labor, vizes veder, mosdókanna, éjjeli, szappantartó és fogkefettartó, összesen 6 drb. **2 frt. 50 kr.** csak én szállíthatok; ingyen csomagolás, utánvétel mellett.

K O H N gyári raktár.

Budapest, Csengeri-utca 51. sz.

Sürgönczim: Kohn edénygyári raktár
B u d a p e s t.

Iszákosság nincs
többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvenné teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt a feleség, testvér avagy gyermek egyaránt beadhatja az ivónak tudta nélkül és az illető még csak nem is sejtí ni okozza javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok sok ezer tért a szegyeu és beestelen-ségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabította.

Az intézet, mely a Cozador tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt köpvyet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhesen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségére teljeses ártaimatlan.

Igyen próba 416 sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
(Mevelekre 25 fill. levelező lapok 10 fill. bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 416.)

(2, Chancery Lane,

London, Anglia.

BUDAPESTI
HARISNYAGYÁR

ajánlja dús raktárát

női- férfi- gyermek harisnyakban

eredeti gyári árban

12 pár megrendelésnél bérmentve.

Harisnya fejlécek elváltatnak.

Számos elismerő levél.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

BUDAPESTI HARISNYAGYÁR

főraktár

V. Fürdő-utca 1/a.

„FOGADÓ”

ORSZÁGOS

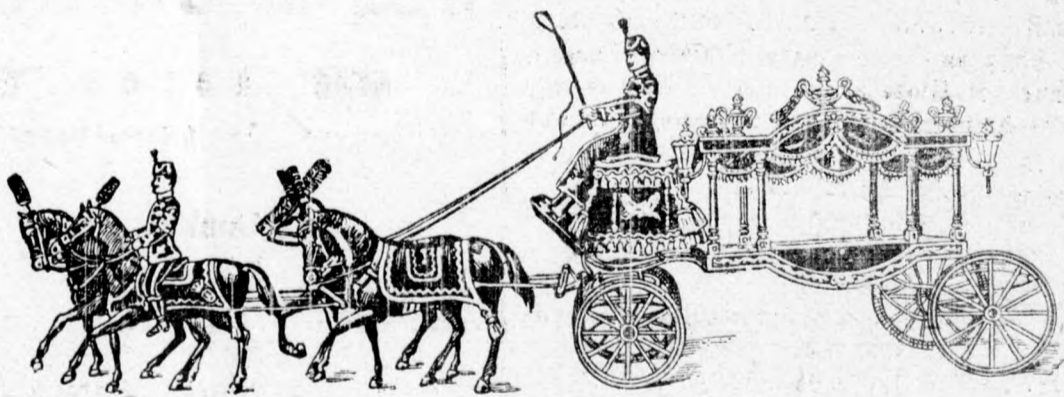
ORSZÁGOS

VENDÉGLŐSÖK SZAKLAPJA.

PINCZÉREK SZAKLAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Kerepesi-ut 13.

Egyedüli legelterjedtebb heti és hirdetésekre legalkalmasabb szaklap.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy több oldalról megnyilvánult óhajtságunk engedve,

„Első kaposvári keresztény temetkezési vállalat”

czim alatt egy temetkezési üzletet nyitottunk.

Elvállalunk minden igényű temetés rendezéseket, a legolcsóbb ártól kezdve, ugyszintén hullaszállításokat is.

Raktáron tartunk mindenféle temetkezési czikkeket, koszorukat, szemfedőket, ércz- és fakoporsókat, templom gyertyákat stb. melyeket a legmértányosabb árban számítunk s felmentjük t. megbízóinkat minden irányu utánjárás és rendezkedés alól.

Saját tulajdonunkat képező modern halottas-, illetve koszoru-kocsikkal rendelkezünk, mely körülmény által is a temetések költségeit tetemesen mérsékelhetjük.

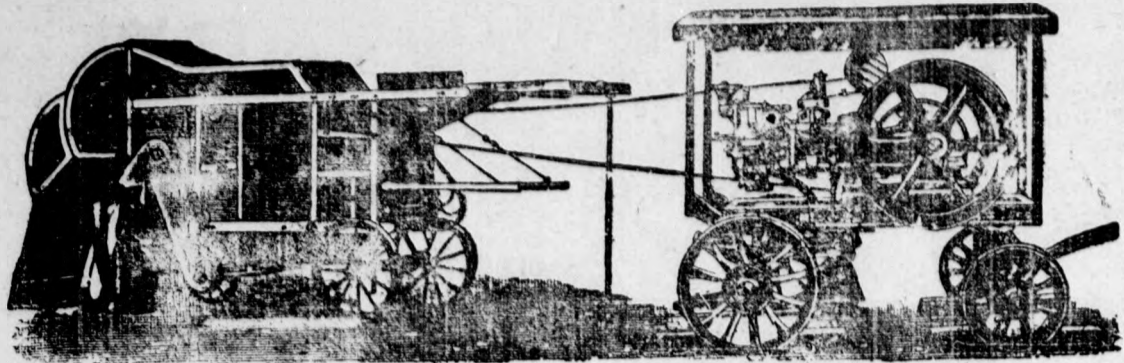
Külön berendezett helyiségünk Fő-utca 22. sz. a.

Városunk és vidéke n. é. közönségének szives jóindulatát kérve, vagyunk teljes tisztelettel

„Első kaposvári keresztény temetkezési vállalat”.

Czégtulajdonosok:

Lengyel és Fenyvesi.

Előrendű gyártmány!
Kedvező fizetési feltételek!

Benzin-lokomobilok.
Benzin-motorok.

Tömör kivitel!
Legmesszebbmenő szavatosság!

Teljes cseplő szerelvények.
Szivógáz-motorok.

Osers és Bauer motor-gyáriraktára

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Acetylen-lámpák

kézi,- kocsi,- Spritzbogen - főzna-
rud,-asztali,- udvari,- kerti,- istálló,

Acetylen-lámpák

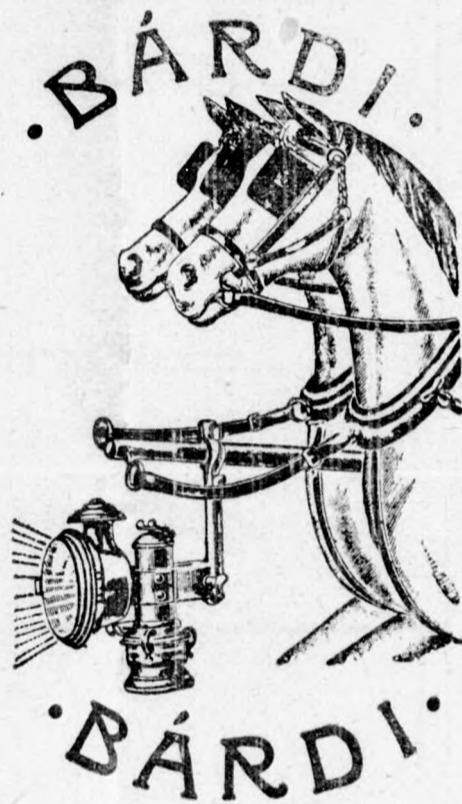
Automobil-lámpák.

Éjjeli szántásoknál különösen alkal-
masak, mert nappali fényt adnak.

BÁRDI JÓZSEF Budapest,
VI. Gyár-ut. 10

Andrássy-ut és Király-utca között.

Kaposvári képviselő: Politzer Samu.

**HUSIPARI ÉS ÁLLAT
FORGALMI ÉVKÖNYV.**

Az egyes napokra eső vásárok pon-
tos jegyzékével **ingyen és bérmentve**
megy minden mészáros, állatkereskedő,
nyersbőrkereskedő, zsiradék és csont-
kereskedő címére, aki legalább fél
évre előfizet a

Mészárosok és Hentesek Lapjára.

Előfizetés félévre 6 kor. — Kiadási-
vatal: Budapest, IX. Ferencz körút 13.

Dr. Schmiedt G. főorvos és
phisicus híres

fülolaja

meggyógyítja az időleges süketiséget,
fülfolyást, fülzúgást, sőt az idült na-
gyothallást. Egyedül Plávsics G. gyógy-
szertárában Ujvidéken kapható. Hasz-
áinlta utasítás van hozzá.

**Jónak, a jobb
az elfensége.**

Tényeg a legújabb az eddig használtban lévő
szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vastag és paraf-
réz-szennyező mosására, a Schicht által ujonnan feltalál-

mosókő-vonat,

„Asszonydicséret“

védjegyel,
a ruha beáztatására.

Előnyök:

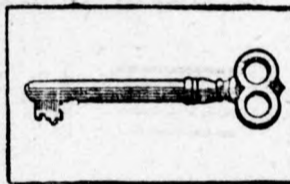
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére
csökkenti.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebbé is varázsolja
a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártal-
matlan, amiért az alatt jegyzett cég kezességét
vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más
mosáshoz képest.

Nélkülözhetetlenné válik minden háziasszony és
mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

— Mindenütt kapható. —

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan.
Minden káros alkatrésztől mentes.

— Mindenütt kapható! —

Verésárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab
szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével
legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai
szárazföldön.

PENZKÖLCSÖN!

Alulírott iroda előleges költség nélkül s mindenkor a legkorrektebb
lebonyolítás mellett szerez:

1. **Törlesztéses személykölcsönt** 15—25 évi törlesztés-
tesre. Havi törlesztés 1000 kor. után 7—9 kor. Ezen
kölcsönök csak nyugdíjigény nyelben tisztviselőknél,
katonatiszteknek stb. adóznak, kiknek törzsfizetése
legalább 1800 korona.
2. **Váltókölcsönt** 5—8 évre négyhavonként 5%-os tőke-
törlesztéssel minden hitekepes egyénnek.
3. **Jelzalogkölcsönt** 3 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ %-ra és 5—7 $\frac{1}{2}$ évi tartamra.
4. **Életbiztosítási kölcsönt** (halál- és életetetre) 10.000
korona összegig orvosi vizsgálat nélkül.

Közbenjárás díj csekély összegben van megállítva s a kölcsönösszeg nagysága
szerint 2—5% közt váltakozik. — Kimerítő személyhitel prospectusaink bar-
kinek kívánatra rendelkezésére állanak. Levelezésre válaszbélyeg melléklendő.

Magyar általános hiteliroda

BUDAPEST, II. Ostrom u. 5.

(Saját házában.)

Pontos címzést kérünk!